

Flo og Fjære

Bjørn Gjevik
351 sider
Farleia forlag

Det kan sikkert høres underlig ut at det er mulig å skrive en bok på 351 sider om flo, fjære og strømmer. Men den som har vært mye ved sjøen og som har erfart havets vekslinger, vil ofte ha stusset over dets bevegelser. Og en som er riktig nysgjerrig av seg, kan ikke ha unngått å få hodet fullt av spørsmål. Boka gir svar på disse og på mange flere:

Hva er egentlig tidevann? Hvorfor er det så små tidevannsskjellinger på Sørlandet og hvorfor i all verden er de så mye større i Nord-Norge? Hvorfor varierer tidevannet og hvilke faktorer spiller inn? Hva er malstrømmer og hvordan oppstår de? Hvor hever landet seg og hvor senker landet seg? Og hvorfor skjer det? Vil den nye operaen i Oslo tåle en stormflo? Er det sant at døgnets lengde vokser på grunn av tidevannet? Hvor lenge varte et døgn i de tidligste tider? Kan vannmøller løse energiproblemene våre? Hvilke strømmer er Norges kraftigste? Hvorfor kan man av og til plukke uer ved lavvann i Saltstraumen? Hvorfor står årstallet 1839 risset inn på Nordnespynten i Bergen? Når kommer det neste kjempe-springflo? (For dem som ikke gidder å lese boka, er det 19. mars 2011.)

En bok som gir svar på mange flere spørsmål enn den reiser, må sies å være en god bok. Man må ikke ha utdannelse som oceanograf for å lese den heller. Og det går helt greit å hoppe over tekniske kapitler. Jeg leste resten i et eneste jafs og var fornøyd med hva jeg hadde lest og lært.

Bjørn Gjevik har solid bakgrunn innenfor emnet og det

merker man. Han er dr. philos og professor emeritus ved Universitetet i Oslo, bl.a. med forskningsopphold på berømte Scripps i California. Boka er avgrenset til Norskehavet, og jeg personlig skulle gjerne ha hatt et kapittel om spektakulære tidevann andre steder i verden. Et viktig spørsmål for biologer er hvordan det som lever i havet blir påvirket av tidevannet. Det gir boka noen svar på, men forfatteren beklager samtidig at det finnes så lite om dette på norsk. Hvorfor har ikke norske forskere vært opptatt av dette, spør han betimelig nok. Her trengs det at noen føler seg kallet og gjør en jobb!

Jeg har som mange andre hatt problemer med å forstå de to tidevannsbølgene som sirkler rundt jorda. Den nærmest månen og sola forstår jeg, men den på den motsatt siden klarer jeg fortsatt ikke helt å forstå. Jeg kan fatte at kreftene trekker på den faste jord på den andre siden, men jeg forstår fortsatt ikke hvorfor den da ikke trekker like mye på vannet. Hvorfor henger vannet igjen slik at det blir høyvann der også?

Av: Henning Røed

